

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Středočeský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Dobřichovice

5. května 40, 252 29 Dobřichovice

Identifikátor školy: 600 053 083

Termín konání orientační inspekce: 19. – 21. březen 2002

Čj.	031 92/02-2163
Signatura	ob4cv103

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola má ke dni inspekce 21 tříd s 408 žáky. Tyto počty zahrnují i dvě speciální a jednu specializovanou třídu (pro žáky s vývojovou poruchou učení). Škola je příspěvkovou organizací (má právní subjektivitu), jejími součástmi jsou školní jídelna a školní družina.

Orientační inspekce byla zaměřena na průběh a kvalitu výuky v 18 třídách základní školy v předmětech český jazyk, matematika a praktické činnosti a dále na hodnocení organizačních a systémových podmínek školy. Až na jedinou výjimku (ve třídě IV.A je zavedena výuka podle vzdělávacího plánu *Obecná škola*) je realizována výuka podle schváleného programu *Základní škola*.

Oddělené posuzování výuky matematiky v 1. až 4. ročníku a v 5. až 9. ročníku bylo dáno personální situací (výuka v pátých třídách je vedena učitelkou s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro výuku na druhém stupni školy).

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk

Týdenní hodinová dotace odpovídá učebnímu plánu, v intencích doporučení zvolených vzdělávacích programů bylo i členění českého jazyka na jednotlivé části. Kontinuitu výuky zabezpečují předmětové komise a metodické sdružení. Dílčím nedostatkem bylo nezpracování úprav a doplňků vzdělávacího programu do některých tematických plánů. Kontrolou zápisů v třídních knihách bylo zjištěno, že výuka probíhá dle učebnic, následně došlo k porušení učebních osnov ve čtvrtém a pátém ročníku probíráním učiva, které náleží do vyššího ročníku (slovesný způsob, přímá řeč, druhy a skloňování číslovek). Příprava na jednotlivé hodiny měla převážně velmi dobrou úroveň – stavba byla pomyšlená, témata na sebe navazovala, zhruba v polovině sledovaných hodin byly využity audiovizuální a didaktické pomůcky. Vyučující druhého stupně jednou měsíčně využívají k práci výukových počítačových programů. *Plánování a příprava měly celkově průměrnou úroveň.*

Personálně je výuka českého jazyka zabezpečována na druhém stupni učiteli s úplnou kvalifikací, na prvním stupni kromě dvou učitelů se středoškolským vzděláním také. Odborná stránka výuky byla velmi dobrá, určitá rutinnost byla v oblasti metodické. Materiální podmínky jsou nadstandardní. Také psychohygienické zásady byly vesměs dobře dodržovány, více na prvním stupni zařazováním her, soutěží a relaxačních aktivit. *Podmínky celkově byly na velmi dobré úrovni.*

Ve sledovaných hodinách nebyly v organizaci výuky shledány závažné nedostatky, avšak převládalo vyučování s dominantní verbální i činností rolí učitele. Jen v dílčích částech hodin byly využívány kooperativní metody, samostatná práce či takové postupy, při kterých žáci mohli využívat vlastní zkušenosti. Ve třech hodinách (z deseti) převažovalo činnostní pojetí výuky, žáci se aktivně podíleli na vzdělávání. Pozitivním jevem bylo často zaznamenané globální pojetí výuky, vnější i vnitřní diference, zařazování vhodných výchovných prvků a v literárních výchovách emotivního působení. *Organizace, formy a metody byly celkově průměrné.*

Vstupní i průběžnou motivaci využívali učitelé velmi rozdílně. V některých hodinách byla motivace cíleně zařazována a využívána, a to na prvním i druhém stupni, v jiných byla zcela opominuta. Při hospitacích byli žáci poměrně málo zkoušeni, vyučující však často pracovali s pochvalou, povzbuzením, individuální pomocí. Žáci jsou klasifikováni rovnoměrně i v literární výchově a slohu. Rezervy v hodnocení jsou v absenci analýzy výsledků některých mluvnických prověrek, jejichž výsledný průměr vykazuje četné nedostatky ve vědomostech

(např. v osmém ročníku). *Rozsah, efektivita a účinnost motivace a hodnocení byly na průměrné úrovni.*

Atmosféra veškeré výuky byla pozitivní, žáci dodržovali dohodnutá pravidla, zhruba v polovině sledovaných hodin byla i velmi dobrá pracovní aktivita, ze strany učitelů nebyli žáci stresováni. V komunikaci využívali učitelé spisovnou kultivovanou češtinu. Mluvní projevy žáků nebyly vždy dostatečně vyžadovány a procvičovány, v nácviku byly rezervy. *Celkově byly interakce a komunikace na velmi dobré úrovni.*

Kvalita výuky českého jazyka na prvním i druhém stupni byla celkově na průměrné úrovni.

Matematika - první až čtvrtý ročník

Týdenní hodinové dotace předmětu respektují ve všech třídách učební plány obou přijatých vzdělávacích programů. Kontrolou třídních knih z minulého školního roku bylo zaznamenáno překračování učebních osnov zařazením učiva do nižších ročníků (do třetí třídy např. zařazením učiva o kružnici či trojúhelníku). Záznamy v třídních knihách mají v některých případech nižší vypovídací hodnotu, nedokládají splnění osnov. Rovněž některé aktuální časově-tematické plány učiva dokládají, že je přeceňována role obsahu používaných učebnic. Na všechny zhlédnuté hodiny byly všechny zodpovědně připraveny. *Plánování a příprava byly průměrné.*

Matematice v prvním až čtvrtém ročníku vyučuje celkem osm učitelek. Dvě z nich nesplňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Materiální zajištění výuky mělo celkově standardní úroveň. Používány jsou schválené učebnice, pracovní sešity, popř. kopírované texty, kartičky, názorné pomůcky. Didaktická technika využita nebyla, počítače s výukovými programy nejsou ve třídách k dispozici. Základní psychohygienické podmínky byly vytvořeny. Učebny vybavené koberci a dalšími zařízeními pro relaxaci poskytují příjemné a podnětné prostředí, tři z nich jsou však málo prostorné. Ve většině hospitovaných hodin měli žáci možnost včasné relaxace, pamatováno bylo na správné osvětlení i větrání. *Podmínky výuky měly nadprůměrnou až spíše nadprůměrnou úroveň.*

Organizace výuky se lišila podle zkušenosti jednotlivých vyučujících a jimi preferovaného stylu práce. Objevily se snahy o činnostní výuku, v různé míře byly zařazovány hravé formy nebo práce ve skupinách. Pozorovány byly hodiny s převahou klasické frontální práce i netradičně pojatá a žáky nadšeně akceptovaná výuka v rámci programu *Obecná škola*. Ve všech případech bylo učivo srozumitelně exponováno a dostatečně procvičeno. Podle potřeby se slabším žákům dostávalo individuální pomoci. Diferenciace učiva podle schopností žáků byla uplatněna jen výjimečně. *Organizace, metody a formy práce byly velmi dobré.*

K práci byli žáci vesměs velmi dobře motivováni a až na drobné výjimky projevovali o práci živý zájem. Učitelky je průběžně povzbuzovaly a chválily, využity byly drobné soutěže, aktualizující náměty a problémové otázky. Často bylo pamatováno na analýzu chyb za účasti žáků. Méně příležitostí měly děti k rozvoji kooperačních kompetencí. Písemnosti jsou většinou opravovány, klasifikace je převážně přívětivá a motivující. *V motivaci a hodnocení byla výrazná převaha pozitiv.*

Ve všech hodinách panovala přátelská a pro žáky nestresující atmosféra. Pravidla vzájemné komunikace děti dodržovaly, projevy nekázně se téměř nevyskytly. Učitelky žákům trpělivě naslouchaly a vedly je ke správné formulaci odpovědí. Pro rozvoj vlastních myšlenek, obhajování stanoviska a další komunikační dovednosti měli žáci méně prostoru, až na výjimky byla v hodinách preferována potřeba splnit vytčené naukové cíle. *V interakci a komunikaci byly jen drobné a formální nedostatky.*

Kvalita sledovaných hodin měla průměrnou až vynikající úroveň. Celkově byla výuka matematiky v prvním až čtvrtém ročníku velmi dobrá.

Matematika - pátý až devátý ročník

Výuce matematiky jsou věnovány předepsané hodinové dotace v jednotlivých třídách obou stupňů školy. Výuka je doplňována organizací individuálního doučování. Členění učiva je převážně dáno používanými učebnicemi nebo pořadím tematických celků uvedeném v učebních osnovách. V některých případech tak výuka nebyla kontinuální ve smyslu dlouhých časových úseků bez výuky geometrie, aritmetiky či algebry. Učební osnovy nebyly splněny v devátém ročníku školního roku 2000/2001 nezařazením učiva úvod do finanční matematiky. Naopak některé učivo v páté třídě bylo probíráno nad rámec schválených osnov (trojúhelníková nerovnost, konstrukce trojúhelníka). V přípravě jednotlivých hodin převažoval zodpovědný a profesionální přístup učitelů, pečlivě promyšlený obsah výuky, připravené pomůcky a postupy jen v malém počtu případů kontrastovaly s metodickou jednotvárností. *V plánování a přípravě byly celkově pozitiva a negativa téměř v rovnováze.*

Personální podmínky výuky jsou velmi dobré, na druhém stupni vyučují předmětu pouze učitelé s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Dílčím nedostatkem je fakt, že v posledních dvou školních letech se učitelé s výjimkami kurzu pro nápravu dyskalkulie a kurzů pro práci s výpočetní technikou neúčastnili vzdělávacích akcí přímo pro matematiku. Kvalita výukových prostor a jejich vybavení didaktickou technikou je nadstandardní, kabinet matematiky má běžnou úroveň. Ve škole je dobře zařízená počítačová pracovna, která je vybavena vhodnými výukovými programy pro matematiku. Využití jednotlivými učiteli (a tedy i třídami) není vyrovnané, některé třídy např. v tomto školním roce ještě s počítači v matematice nepracovaly. Škola používá schválené učebnice a pracovní sešity, v případě nedostatku finančních prostředků je nakupují rodiče jako doplněk základních učebních textů. V úrovni psychohygienických podmínek byly mezi jednotlivými hodinami značné rozdíly. *Celkově byly podmínky průměrné.*

Většina hodin měla pracovní charakter, ovšem v jednotlivých případech s různým akcentem na aktivní zapojení každého žáka. Zhruba v polovině sledovaných hodin učitelé organizovali činnostní učení. Zřetelný zde byl aktivní podíl žáků při edukaci (uplatněním vysokého podílu samostatné práce, cíleným pěstováním průřezových kompetencí, užitím induktivních a heuristických postupů, sociálních přístupů apod.). V druhé sledované části výuky převažoval frontální styl se značným podílem pedagoga na vyvozování, ověřování a formulování závěrů a na určování směrů řešení. Žáci tak byli spíše objektem vzdělávání. Frontální přístup omezoval různorodost osobního tempa žáků. Částečně byl tento nedostatek organizačně zajištěn zavedením vnější diferenciací pro předmět matematika v devátých třídách. Poměrně málo účinné a neefektivní byly pasivní zpětné vazby. Úroveň kognice tak byla zjišťována s prvkem náhody. Většině hodin chyběl strukturovaný závěr s utříděním, utvrzením a shrnutím učiva. *V organizaci, metodách a formách výuky byla pozitiva a negativa téměř v rovnováze.*

Motivace byla nejčastěji vázána na hodnocení (průběžné, dílčí, povzbuzení apod.), nebo na použité metody práce (kooperativní, soutěživé). Účinné byly rovněž mezipředmětové vazby. Až na případnou individuální pomoc učitele žákům nebyly zřetelné specifické postupy s integrovanými žáky (připravené speciální pomůcky, prodloužený výklad apod.). Zaznamenáno bylo i kontraproduktivní téměř výhradně záporné hodnocení například samostatné práce žáků (prověrky s průměrnou známkou až 4,00!). *Motivace a hodnocení byly na průměrné úrovni.*

Atmosféra ve třídě byla ve většině případů vstřícná, se schopností empatie pedagoga. Efektivní hodiny se vyznačovaly mimo jiné také cíleným pěstováním komunikativních dovedností. Většinou ale časové důvody učitele vedly k převaze jeho mluvních aktivit, žáci pouze jedním slovem doplňují jím formulované věty. Až na výjimky učitelé zvládají případné

projevy nekázně. Interakce a komunikace byla v jednotlivých případech rozdílná, *celkově měla průměrnou úroveň.*

Výuka matematiky v pátém až devátém ročníku měla celkově průměrnou úroveň.

Praktické činnosti - druhý stupeň

Výuka praktických činností na druhém stupni školy je organizována v souladu s učebním plánem deklarovaného vzdělávacího programu. Zpracovány jsou funkční plány učiva. Volba tematických celků a konkrétní náplně pro jednotlivé ročníky a skupiny respektuje podmínky školy i platné osnovy. *Hospitované hodiny byly velmi dobře organizačně, teoreticky i materiálně připraveny.*

Výuku zajišťují dvě zkušené učitelky s patřičnou kvalifikací. Materiální zázemí je na velmi dobré úrovni. Škola má prostornou a přiměřeně vybavenou školní dílnu, udržovaný školní pozemek se základním vybavením, dvě cvičné kuchyňky, přenosné šicí stroje. Ve zhlédnutých hodinách pěstitelství a prací s technickými materiály měli žáci k dispozici dostatek nástrojů, nářadí, materiálů a pomůcek. Psychohygienické zásady byly při výuce dodržovány. Pamatováno bylo na bezpečnost žáků, odpočinek, osobní hygienu, používání vhodných pracovních oděvů. *Podmínky byly velmi dobré.*

Všechny hodiny byly organizovány jako samostatná činnost žáků, prováděná po krátkém teoretickém úvodu. V průběhu hodin učitelky žáky taktně vedly a korigovaly, v závěru nechybělo shrnutí a zhodnocení za aktivní účasti žáků. *Organizace, formy a metody měly nadprůměrnou až spíše nadprůměrnou úroveň.*

K motivování využily učitelky řízený rozhovor, ukázky prací a výrobků, průběžné pozitivní povzbuzování, soutěž, spolupráci ve skupinách a závěrečný rozbor. Žáci po celou dobu pracovali se zaujetím. *Motivace a hodnocení měly velmi dobrou úroveň.*

Projevy nekázně se nevyskytovaly. Žáci respektovali pravidla vzájemného chování. Při práci podle potřeby v přiměřené míře kultivovaně komunikovali. Atmosféra v pracovních skupinách byla vlídná a příjemná. V některých částech pozorovaných hodin se učitelky snažily rozvíjet diskuzi zadáváním problémových otázek a námětů. *V interakci a komunikaci byla výrazná převaha pozitiv.*

Sledovaná výuka pěstitelství a prací s technickými materiály byla na velmi dobré úrovni.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti

Orientační inspekci byla kvalita vzdělávání sledována ve třech předmětech (jeden z nich byl posuzován odděleně v prvním až čtvrtém ročníku a v pátém až devátém ročníku). Efektivních a moderně pojatých hodin byla zhruba polovina, v druhé části převažovala transmisivní výuka. Na velmi dobré úrovni byla většinou otevřená a pracovní atmosféra. Vzdělávání mělo celkově průměrnou úroveň.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Plánování

Ředitel školy společně s týmem spolupracovníků zpracoval již v roce 1997 dlouhodobou koncepci rozvoje školy. V ní byly vymezeny klíčové oblasti i konkrétní úkoly k zajištění realizace. Z dnešního pohledu jsou v materiálu prvky formálnosti. Na druhou stranu jsou prováděny operativní změny, které odpovídají objektivním skutečnostem a podmínkám. Opuštěny tak byly učební plány s rozšířenou výukou jazyků, v současnosti ředitel zvažuje možnost zřízení pomocných tříd. Jejich zavedením by byl kompletován systém péče o školní

populaci v daném regionu.

Koncepční záměry rozpracoval ředitel do celoročního plánu práce, rámcově rozdělil úkoly do měsíčních plánů a celý tento systém doplňují operativní týdenní plány. Celoroční plán práce je systematicky rozčleněn, zahrnuje oblast výchovně-vzdělávacího procesu, úkoly vyplývající z pedagogicko-organizačních opatření (např. učební plány pro první i druhý stupeň jako celky), činnost metodických útvarů, analýzu a plán kontrolní činnosti, plán výchovné poradkyně, minimální preventivní program aj. V intencích pokynu MŠMT ČR byl také zpracován plán dalšího vzdělávání učitelů. Bohatá byla v posledních letech vždy nabídka volitelných předmětů, jejich počet v současnosti (čtyři) je omezen volbou žáků a rodičů v závislosti na jejich prioritách. Všichni vyučující sestavili tematické plány, jejich úroveň je však rozdílná (funkční i formální). Pro integrované žáky se specifickými vývojovými poruchami učení a chování jsou na základě vyšetření pedagogicko-psychologické poradny zpracovány individuální vzdělávací plány, které mají rovněž rozdílnou úroveň vyplývající ze zatím odlišných zkušeností jednotlivých učitelů. Veškeré materiály obsahující osobní údaje jsou chráněny před zneužitím.

V oblasti materiální se postupně a promyšleně řeší rekonstrukce školních prostor, odborných pracoven a v současné době rozsáhlejší přístavba budovy prvního stupně základní školy. Vedení školy dle finančních možností z velké části uskutečnilo koncepční záměr modernizovat školu po technické stránce a zavést moderní technologie do vyučovacího procesu i do administrativního úseku.

Reálnost koncepčních záměrů dokazuje i jejich postupné naplňování v mnoha dalších směrech (demokratizace školy, interakční vztahy ve výuce i mimo ni, zapojení školy do evropského kontextu, ekologické aktivity, výchova ke zdravému životnímu stylu a další).

Koncepční záměry jsou přes dílčí formální znaky reálné, plánování postihuje všechny oblasti školy, je systematické, vychází z podrobné analýzy. Demokratizace školy a zařazování programů s mezinárodní tematikou s cílem dosažení statutu „Evropská škola“ je nadstandardní.

Plánování mělo celkově velmi dobrou úroveň.

Organizování

Organizační struktura odpovídá charakteru školy i koncepčním záměrům. Vymezení pravomocí a kompetencí je pregnantně dáno zpracovanými organizačními dokumenty a náplněmi práce. Vnitřní informační systém je účinný. Pedagogická rada projednává plány, rozborů, vnitřní předpisy a inovace školské legislativy, v práci metodických orgánů byly prvky formálnosti. Plánování a organizace vychází i ze zjištěných požadavků rodičovské veřejnosti i žáků, ředitel školy zadává a vyhodnocuje dotazníkové akce a sociometrická šetření.

Kvalita materiálních podmínek je nadprůměrná. Estetická úroveň a velmi dobrá údržba tříd i ostatních prostor jsou vhodnými kultivujícími momenty, dobré jsou i pracovní podmínky pro učitele. Stávající stav dokládá velmi dobrou péči zřizovatele, vedení školy, pedagogických a provozních pracovníků. Pro žáky je zabezpečen pitný režim.

Název školy na používaném kulatém razítku neodpovídá názvu uvedenému v síti škol. Rozhodnutí ředitele školy jsou činěna na základě požadovaných podkladů a splňují legislativní požadavky. Provoz školy a průběh školního roku se řídí organizačním řádem a dalšími řídicími materiály. Ty mají velmi dobrou úroveň. Operativně inovovaný řád školy (upravené školní řady pro první a druhý stupeň doplněné vnitřním řádem) obsahuje práva žáků i odkaz na *Úmluvu o právech dítěte*. Významným demokratickým prvkem je práce žakovského parlamentu. Rodičovská organizace (*Klub přátel školy*) v současnosti svoji

činnost zvyšuje. Práce dvou výchovných poradců je kvalitní, přestože ani jeden z nich nesplňuje požadavek kvalifikačního studia. Ve škole pracuje psycholog. Organizačně a personálně jsou zajištěny oblasti protidrogové prevence a sociálně-patologických jevů. V posledních dvou letech neřešil ředitel školy žádnou oficiální stížnost.

Organizace výuky a provozu (rozvrh hodin, přestávky, dozory učitelů...) odpovídá školským předpisům, výjimkou bylo zjištěné odpadání výuky (nesplnění učebního plánu ve školních letech 2000/2001 a 2001/2002).

O modernizaci výchovně-vzdělávacího systému svědčí prostupnost mezi jednotlivými složkami školy – možné přechody ze speciálních a specializované třídy, velká péče věnovaná integraci žáků s oslabením, možnost volby vzdělávací cesty a nabídka volitelných předmětů, charitativní akce apod. Velmi dobrou úroveň má některými učiteli používaný alternativní hodnotící systém širšího slovního hodnocení. Nadstandardní je nabídka v oblasti zájmové činnosti, v tomto školním roce pracuje celkem 26 zájmových útvarů pro žáky, škola organizuje i činnost pro dospělé. Na výjimečné úrovni jsou také mezinárodní aktivity (partnerské školy, programy SOCRATES, COMENIUS – podrobný výčet uveden ve výroční zprávě školy).

Obsáhlá výroční zpráva školy za školní rok 2000/2001 až na jedinou výjimku (neuvádí schvalovací doložky všech užívaných učebních plánů) splňuje zákonem stanovený obsah, má dobrou vypovídací hodnotu. Málo jsou do ní zahrnuty výsledky vzdělávání ve speciálních třídách.

V řídicím a administrativním úseku a pro analytickou činnost je efektivně využívána počítačová technika. V tomto školním roce je do počítačové podoby převedena i agenda třídních učitelů.

Jednotlivé úseky školy tvoří ucelený systém. Do organizace se promítají moderní trendy školního managementu (počítačová technika, didaktika, škola jako komunita, otevření se veřejnosti, demokratizace aj.). Množství a kvalita několika výše uvedených aktivit vysoce převažuje nad dílčími zjištěnými nedostatky.

Organizování celkově bylo velmi dobré.

Vedení a motivování pracovníků

V oblasti vedení a motivování pracovníků se v řízení školy projevuje celá řada pozitiv. Ředitel vytvořil ve sboru demokratické ovzduší důvěry. Využívá iniciativy pracovníků zejména k zajišťování nadstandardních aktivit a akcí pro žáky. Vyučujícím razantně nabízí a umožňuje výběr dostupných forem dalšího vzdělávání, studium cizích jazyků, studium péče o žáky se specifickými potřebami a další. Vedení školy je iniciátorem a v některých případech i realizátorem inovativních postupů. Některé formy vzdělávání (kurzy komunikačních dovedností) byly pro větší počet zájemců organizovány přímo ve škole. Škola má rovněž v plánu stát se akreditovaným vzdělávacím střediskem v oblasti počítačové gramotnosti učitelů. Prostředky na další vzdělávání vyučujících byly účelově vyčerpány a navíc navýšeny z dalších zdrojů. Pro začínající učitele je zajištěno tzv. uvádění. V učitelské knihovně je dostatek moderní pedagogické i didaktické literatury, odebírány jsou odborné časopisy. Zpracována jsou kritéria pro přidělování mimotarifních složek platů, kde jsou zahrnuta hlediska sebevzdělávání učitelů a jejich profesního růstu. Prováděno je také určité morální hodnocení pracovníků.

Přesto jsou v oblasti vedení pracovníků některé rezervy i nedostatky z hlediska účinnosti. Ačkoliv značná část výuky zhlédnuté při inspekci měla klasický frontální charakter s malou mírou diferenciací a s minimem využití aktivizujících forem učení, objevují se takto zobecněná zjištění v jednáních pedagogické rady pouze okrajově. V jednání metodických

orgánů převažují různé technické a organizační záležitosti, soustavný tlak na modernizaci pojetí výuky zde vytvářen není. Výstupy z kontrolní a hospitační činnosti mají pro modernizaci výuky účinek jen u části pedagogů. Odklon od klasického a zavádění moderního stylu učení a zavádění nových technologií přímo do výchovně vzdělávacího procesu je závislý na zájmu a iniciativě jednotlivých vyučujících.

V oblasti vedení a motivování pracovníků jsou vytvořeny velmi dobré podmínky pro profesní růst učitelů, řídicí styl je kooperativní a demokratický. Vzhledem ke kvalitě většiny pozorované výuky jsou dosud nedostatky v účinném ovlivňování modernizace výukové činnosti školy, vedení a motivování pracovníků bylo celkově velmi dobré.

Kontrolní mechanismy

Kontrolní činnost pokrývá práci školy jako instituce, oblast vzdělávání i školy jako komunity. Vedení školy má rozdělené úkoly (pracovními náplněmi jednotlivých pracovníků) a stanovené priority. Je vedena dokumentace z kontrol, jejich výsledky jsou projednávány individuálně. Činnost je časově rovnoměrně rozložena a je plánovitá.

Kontroly jiných institucí v posledních dvou letech nezjistily žádné závady. Ekonomickou oblast a provozní úsek sleduje vedení průběžně. Pro správnost účtování byl školou vyžádán nezávislý odborný audit, který nezjistil závažné nedostatky.

Průběh výchovně-vzdělávacího procesu je sledován dostatečným počtem hospitací, záznamy z nich a jejich analýza vedla až ke stanovení individuálních priorit pro zkvalitňování práce jednotlivých učitelů. Společně provedené hospitace ředitele školy a zástupkyně ředitele s členy inspekčního týmu prokázaly schopnost analyzovat kvalitu sledované hodiny. Rozbory hodin byly prováděny s pozitivním přístupem a vyznačuje se demokratickým charakterem.

Výsledky vzdělávání jsou zjišťovány vnitřními i vnějšími evaluačními nástroji. Vedení školy rovněž požaduje po učitelích provádění rozborů písemných prací a prověrek.

V kontrole pedagogické dokumentace školy (tematických plánů, žákovských knížek, třídních knih, individuálních vzdělávacích plánů...) byly členy inspekčního týmu zjištěny některé nedostatky. Úroveň časově-tematických plánů byla nevyrovnaná, některé byly formální, v jiných byla i pochybení věcného charakteru (porušení učebních osnov). V žákovských knížkách se vyskytly nedostatky v úplnosti, vypovídací hodnotě záznamů a porušení pedagogických zásad (klasifikace za nesplněný úkol, pasivitu v hodině, nevhodné formulace zpráv rodičům apod.).

Menší důraz byl věnován kontrole plnění učebních osnov.

Činnost metodických orgánů je sledována také účastí členů vedení na jejich jednáních. Stejně tak jsou kontrolovány další aktivity (kurzy, zájezdy, školy v přírodě apod.).

Kontrolní systém pokrývá celou organizační strukturu školy, je plánovitý. Důležitými nedostatky byla nezjištěná pochybení v plnění učebních osnov, v úrovni některé vnitřní dokumentace a v účinnosti některých opatření.

Kontrolní mechanismy byly celkově na velmi dobré úrovni.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Všechny čtyři sledované oblasti organizačních a systémových podmínek vzdělávání vykazovaly výraznou převahu pozitiv. Vysoce nadstandardní byly mezinárodní aktivity školy. Vedení školy je perspektivní.

Podmínky vzdělávání byly celkově velmi dobré.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU VZHLEDEM K ÚČELU JEJICH POSKYTNUTÍ A VZHLEDEM K UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Hodnocení efektivity čerpání NIV

V kontrolovaném období 2001 hospodařila škola nejen se svěřenými státními prostředky, jež tvořily 75 % celkových neinvestičních nákladů, ale i s prostředky získanými vlastní činností a od zřizovatele. Účetní období 2001 zakončila kladným hospodářským výsledkem. Závazné ukazatele rozpočtu nebyly v tomto období překročeny. Doplňková hospodářská činnost je v účetnictví školy vedena odděleně dle středisek, což je plně ve smyslu příslušné právní normy.

Hodnocení efektivity čerpání mzdových prostředků

Závazné ukazatele mzdové regulace byly dodrženy v limitu počtu pracovníků (nepatrná úspora) a v čerpání prostředků na ostatní platby za provedenou práci. V oddíle čerpání prostředků na platy bylo zjištěno, že nebyl limit dočerpán. Tato částka měla být do 15. února 2002 vypořádána, což nebylo provedeno. Kontrolou osobních spisů vybraných pracovníků nebyly zjištěny nedostatky v zařazení pracovníků do platových tříd.

Při zařazování do platových stupňů nebylo též závažné zjištění. Odpracovaná praxe je doložena ve většině případech čestným prohlášením. Na tomto prohlášení není vždy jasné jak dlouho byla žena na mateřské dovolené (dále jen MD). Zvláště pokud byla MD čerpána v době trvání pracovního poměru, jsou uvedena jen rodná čísla dětí. Nebylo možné zápočet MD ověřit. Krácení neodborné praxe, nebo praxe před dokončením vzdělání je prováděno v souladu s platnými předpisy. Provozní pracovníci jsou podle vnitřního platového předpisu ve 2. a 3. platové třídě zařazeni vždy do 12. stupně, bez ohledu na délku praxe.

Další nárokové složky platu jsou určeny vnitřním platovým předpisem.

Kritéria pro osobní příplatky a odměny (nenárokové složky platu) jsou v obecné rovině též zakotvena ve vnitřním platovém předpisu. Ředitel školy má vypracován podklad pro výplatu nenárokových složek platu, kde je uvedeno konkrétně za co a v jaké výši má zaměstnanec částku přiznanu. Důvody pro výplatu osobních příplatků a odměn nejsou shodné. Změna osobního příplatku a výplata odměny je sdělena zaměstnancům zvláštním platovým přípisem. Není vystavován nový platový výměr.

Tvorba a užití FKSP

Tvorba prostředků fondu kulturních a sociálních potřeb (dále jen FKSP) byla v kontrolovaném období správně stanovena. Organizace má finanční prostředky FKSP uloženy na samostatném bankovním účtu u peněžního ústavu. O těchto prostředcích není účtováno ve smyslu platné účtové osnovy pro RO, PO a obce na účtu 243 (běžný účet FKSP), ale na účtu 241 středisko 5 (běžný účet). Zákonný příděl ve výši 2 % ze skutečně vyplacených mezd, resp. platů je na bankovní účet čtvrtletně převáděn, není však o něm účtováno na účtu 527 (zákonné sociální náklady), ale nesprávně na účtu 524 (zákonné sociální pojištění). Na tvorbu a čerpání FKSP v roce 2001 sestavila organizace zásady hospodaření a rozpočet, který zahrnoval kromě zákonné tvorby i příjmy z poskytnutých půjček. Na základě tohoto schváleného rozpočtu jsou prostředky FKSP využívány převážně jako příspěvky na obědy, rekreaci zaměstnanců a jejich rodinných příslušníků, kulturní a sportovní akce, na vybavení ke zlepšení pracovního prostředí a dále jsou poskytovány věcné a peněžní dary k životním výročím. Tyto příspěvky nejsou v účetnictví FKSP správně proúčtovány na účtu 912 (fond kulturních a sociálních potřeb), ze kterého nejsou uhrazeny v plné výši jako

nevratný výdaj, ale jsou nesprávně zachyceny na účtech třídy 5 (náklady) souvztažně s účtem 241 středisko 5. Stejně tak není správně účtován doplatek rekreace a prodej vstupenek do divadla rodinným příslušníkům a cizím osobám, kdy jsou použity účty 602 (tržby z prodeje služeb) a 649 (jiné ostatní výnosy), nikoliv účet 912, jako snížení výdajové části tohoto fondu. V rámci rozpočtu a platné právní normy byly zaměstnancům poskytnuty na základě jejich žádosti a řádně uzavřené smlouvy bezúročné půjčky na vybavení domácnosti. O takto poskytnutých půjčkách není účtováno na účtu 335 (pohledávky za zaměstnanci), ale nesprávně na účtech 067 (finanční majetek) a 379 (jiné pohledávky). Vzhledem k chybnému účtování nesouhlasil k 31. prosinci 2001 zůstatek účtu 912 vykázaný v hlavní účetní knize s účtem 241 středisko 5 a s údajem uvedeným ve finanční rozvaze Úč OÚPO 3-02. Namátkovou kontrolou předložených daňových dokladů (přijatých faktur) a pokladních dokladů vztahujících se k této oblasti nebylo zjištěno porušení rozpočtové kázně. Během kontrolní akce byly odstraněny drobné věcné nedostatky a doplněny některé chybějící formální náležitosti. Čerpání finančních prostředků je v souladu s rozpočtem a se zásadami jeho použití, ale v oblasti účetnictví FKSP došlo nesprávným použitím účtů a chybným zaúčtováním účetních případů k porušení platné právní normy.

Hodnocení efektivity čerpání ONIV

Ve sledovaném období čerpala škola přidělené prostředky státního rozpočtu (údaje čerpány z hlavní účetní knihy) zejména na učebnice a knihy (cca 534 Kč na žáka, 79 % z ONIV), školní potřeby (200 Kč na žáka), plaveckou výuku (cca 80 Kč na žáka, 12 % z ONIV) a na další vzdělávání pedagogických pracovníků (cca 92 Kč na žáka, cca 1 219 Kč na pedagogického pracovníka, 14 % z ONIV). Tyto výdaje jsou v účetnictví školy zachyceny na účtech materiálových (112) a nákladových (501 a 518). Na ostatní neinvestiční výdaje byly též použity nevyčerpané prostředky určené na zákonné odvody, což bylo povoleno Okresním úřadem - referátem školství Praha západ. Namátkovou kontrolou předložených daňových dokladů (přijatých faktur) a pokladních dokladů nebylo zjištěno porušení rozpočtové kázně. Pokladní hotovost byla inventarizována dle platné právní normy 2. dubna, 2. července, 2. října a 31. prosince 2001. Při zaúčtování dotace ze státního rozpočtu došlo k pochybení, kdy nárok na dotaci nebyl správně účtován na straně má dáti účtu 346 průběžně v kalendářním roce (při vzniku pohledávky), ale byl zaúčtován až při konci účetního období a to na opačných stranách účtů 346 a 691 (tj. 691 MD a 346 DAL). Tím došlo k porušení účtové osnovy a postupů účtování pro příspěvkové organizace. Cestovné zaměstnanců a ochranné pracovní pomůcky byly hrazeny z rozpočtu zřizovatele.

Hodnocení efektivity čerpání účelových prostředků

V kontrolovaném období 2001 bylo škole přiděleno 16 000 Kč na další vzdělávání pedagogických pracovníků. Tyto prostředky byly plně vyčerpany ve smyslu příslušného pokynu ministra školství, mládeže a tělovýchovy zejména na odborné semináře akreditovaných institucí a na nákup odborné literatury.

Hodnocení efektivity čerpání investičních prostředků

V roce 2001 neobdržela organizace ze státního rozpočtu prostředky na investice.

Hodnocení efektivity využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem k učebním dokumentům

Všechny prostředky přidělené ze státního rozpočtu byly vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem k učebním dokumentům efektivně využity. Nebyly však dodrženy zásadní

formální náležitosti a postupy účtování, které ukládá platná právní norma v oblasti účetnictví.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Školní jídelna

Školní jídelna (dále jen ŠJ) s kapacitou 450 strávníků je součástí školy. V tomto školním roce je ke stravování přihlášen 341 žák a 42 pracovníci školy. Nad rámec školního stravování, v doplňkové činnosti, jídelna zabezpečuje stravování pro místní občany. Provozní doba školní jídelny je od 6:30 do 15:00 hod., výdej stravy pro školu je od 12:00 do 14:00 hod., pro veřejnost v oddělených prostorách od 11:00 do 12:00 hod.

Hodnocení podmínek a organizace stravování

Od r. 1997 je stravovací provoz umístěn v budově prvního stupně školy. Varna a její vybavení je na velmi dobré úrovni. Odděleny jsou přípravná masa, těsta, zeleniny a brambor, mytí stolního a černého nádobí. Skladové zázemí a prostor pro personál jsou ve skromnějších podmínkách. Ke skladování potravin jsou využity i prostory, které měly původně sloužit jiným účelům (úklid, odpadky). Sklady i lednice jsou vybaveny teploměry. Provozní i sanitární řád je zpracován a obsahuje náležitosti požadované pro školní stravování. Provoz stravovny zabezpečuje pět pracovníků na celý úvazek. Ke stravování žáků slouží jídelna s 96 místy u stolů. Žáci docházejí do jídelny dle rozpisu, výdej probíhal plynule a klidně dozory byly dodržovány. K narušení plynulosti výdeje dochází vždy ve čtvrtek, kdy se ke stravování sejde po páté vyučovací hodině téměř 250 žáků. Pitný režim pro žáky zabezpečuje škola využitím automatu.

Hodnocení finančních, výživových a spotřebních ukazatelů

- a) Finanční normativ na nákup potravin byl v prosinci 2001 zvýšen a je u všech stravovaných věkových kategorií stanoven v souladu s obecně závazným právním předpisem.
- b) Vedoucí ŠJ sleduje použité množství jednotlivých potravinových komodit, ale propočítání plnění výživových norem podle průměrné spotřeby neprovádí. Kontrolou jídelníčku za měsíc duben, červen, září a prosinec 2001 nebyly zjištěny zásadní nedostatky ve skladbě a pestrosti připravované stravy. Zeleninové saláty, kompoty a ovoce byly zařazovány v dostatečném množství, v menší míře byly zastoupeny luštěniny, mléko a mléčné výrobky.
- c) Strava je připravována dle platných receptur pro školní stravování. Ve dnech kontroly nebyly zjištěny nedostatky v porušování technologických postupů. Teplota stravy v době výdeje byla rovněž v souladu s obecně závazným právním předpisem.

Hodnocení správnosti, úplnosti a věrohodnosti vedení jednotné evidence ve ŠJ dle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

Vedení účetní agendy školní jídelny je zpracováváno ručně. Vedeny jsou výdejky potravin, skladové karty i záznamy stravovaných a poplatků. Nebyly shledány rozdíly mezi skladem a skladovou kartou ani nedostatky v době použitelnosti uložených potravin.

Školní jídelna je umístěna v pěkných slunných prostorách, žáci se stravují v estetickém prostředí s hygienickým zázemím. Svým vybavením jídelna splňuje podmínky pro přípravu jídel současného stavu stravovaných. Organizace práce jídelny je dobrá a plynulá.

V kuchyni, jídelně i přilehlých prostorách bylo čisto a pořádek, stolní nádobí je účelné a nepoškozené. Strava byla včas a chutně připravena. Ve školní jídelně převažovala pozitivní zjištění, dobrá byla úroveň zabezpečení provozu.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Výběr z povinné dokumentace školy (rozhodnutí o zařazení do sítě škol... čj. 3117/99/Va, třídní knihy ze školních let 2000/2001 a 2001/2002, aktuální třídní výkazy a katalogové listy, evidenci integrovaných žáků, podklady a rozhodnutí o zápisu žáků, školní řád – školní řády I. stupně a II. stupně ZŠ Dobřichovice, vnitřní řád školy, vnitřní řád školní družiny, vnitřní řády odborných pracoven, rozvrh hodin, záznamy z pedagogických rad, personální dokumentace.
- Výroční zpráva za školní rok 2000/2001, podkladová inspekční dokumentace, poslední dvě inspekční zprávy, dotazník pro ředitele před inspekcí.
- Plánovací, organizační a další pedagogická dokumentace vedení školy (organizační řád Základní školy Dobřichovice ze dne 2001-09-01, žákovské knížky, Organizace školního roku 2001/2002 v ZŠ Dobřichovice, vnitřní klasifikační řád, náplně práce výchovného poradce, zástupce ředitele školy, časově-tematické plány sledovaných předmětů, plány a zápisy předmětových orgánů.
- Analytické a kontrolní materiály vedení školy (rozbory klasifikace - počítačové zpracování a přehledy).
- Úprava rozpočtu přímých NIV k 8. říjnu 2001 vydaná Okresním úřadem Praha západ dne 9. října 2001. Účtová osnova Základní školy 5. května 40, Dobřichovice platná pro účetní rok 2001 ze dne 1. ledna 2001.
- Výkaz zisku a ztráty organizačních složek státu, územních samosprávných celků a příspěvkových organizací Úč OÚPO 4-02 Základní školy Dobřichovice k 31. prosinci 2001. Příloha organizačních složek státu, územních samosprávných celků a příspěvkových organizací Úč OÚPO 5 - 02 Základní školy Dobřichovice k 31. prosinci 2001.
- Finanční rozvaha organizačních složek státu, územních samosprávných celků a příspěvkových organizací Úč OÚPO 3-02 Základní školy Dobřichovice k 31. prosinci 2001.
- Zásady hospodaření s fondem kulturních a sociálních potřeb (dále jen FKSP) Základní školy Dobřichovice pro rok 2001, bez data vyhotovení.
- Rozpočet a zásady hospodaření s prostředky FKSP Základní školy Dobřichovice na rok 2001, bez data vyhotovení.
- Vyúčtování FKSP Základní školy Dobřichovice za rok 2001, bez data vyhotovení a podpisu odpovědné osoby. Výpisy z peněžního účtu FKSP Základní školy Dobřichovice číslo 1/1 až 30/1 roku 2001. Příjmové a výdajové pokladní doklady FKSP za období leden - září 2001.
- Daňové doklady - faktury přijaté a hrazené z FKSP v měsících leden - říjen 2001. Soupis přijatých faktur FKSP roku 2001.
- Smlouvy na poskytnuté bezúročné půjčky z FKSP bez pořadového čísla ze dne 30. března, 24. května, 15. října a 14. listopadu 2001.
- Protokol o provedené inventarizaci pokladní hotovosti FKSP ze dne 2. dubna, 2. července a 2. října 2001.

- Daňové doklady - přijaté faktury v roce 2001 na ostatní neinvestiční výdaje (dále jen ONIV) hrazené ze státního rozpočtu v období leden, únor, červen, srpen a listopad 2001.
- Výpisy z běžného peněžního účtu za období leden, únor, červen, srpen a listopad 2001.
- Výdajové a příjmové pokladní doklady na ONIV za období leden - březen a říjen - prosinec 2001. Výkaz P1-04 za čtvrté čtvrtletí roku 2001. Kniha faktur přijatých v roce 2001. Protokol o provedené inventarizaci pokladní hotovosti ze dne 2. dubna, 2. července a 2. října 2001.
- Vnitřní platový předpis na rok 2001. Rozúčtování mezd leden - prosinec 2001. Přehled čerpání mezd za rok 2001.
- Osobní spisy zaměstnanců s osobními čísly: 3, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 33, 36, 38, 40, 45, 46, 48, 50, 51, 53, 54, 55, 56, 57, 63 a 68.
- Výdejky potravin za duben, červen, září a prosinec 2001. Skladové karty. Výkaz o společném stravování V 17-01 k 15. říjnu 2001. Provozní a sanitární řád ŠJ.

ZÁVĚR

V realizaci zvoleného vzdělávacího programu škola dotváří jeho podobu v závislosti na konkrétních podmínkách (materiálních, personálních, finančních), významným faktorem jsou rovněž názory a přání zákonných zástupců žáků.

Kvalita výuky byla posuzována ve čtyřech oblastech (český jazyk, matematika v 1. až 4. ročníku, matematika v 5. až 9. ročníku, praktické činnosti na druhém stupni školy). V plánování a přípravě výuky byla dílčí negativa v přílišné vazbě na používané učební texty a rozdílná úroveň tematických plánů, důsledkem bylo ve dvou předmětech porušení učebních osnov. Podmínky (personální, materiální) pro výuku má škola velmi dobré, s některými výjimkami jsou také nadstandardní prostorové podmínky. Probíhající výstavba budovy prvního stupně školy slabá místa v blízké budoucnosti vyřeší. V úrovni psychohygienických podmínek byly mezi jednotlivými hodinami rozdíly. Kvalita sledované výuky (v metodách, formách a organizaci) se v jednotlivých hodinách významně lišila. Nejvýraznějšími rozlišovacími kritérii byly míra aktivního podílu žáků na získávání poznatků a dovedností a efektivita hodin. Sledovány byly hodiny vynikající, ale i pouze vyhovující. Motivace a hodnocení byly celkově na průměrné úrovni. Demokratizace školy se příznivě promítla do úrovně interakce a komunikace ve výuce.

Kvalita výuky byla celkově průměrná.

Škola má jasně stanovené dlouhodobé cíle, jim odpovídají dílčí plánovací materiály zahrnující operativní úpravy v závislosti na změnách podmínek (materiálních, finančních, personálních, legislativních). Stávající cíle jsou reálné, zahrnují všechny oblasti činnosti školy. Jsou stanoveny prováděcí strategie, plnění jednotlivých etap je vyhodnocováno. Vizi „Evropské školy“ naplňují vysoce nadstandardní realizované mezinárodní aktivity. Provoz školy je dobře organizován. Pro žáky je pozitivem možnost volby vzdělávací cesty. Vedení školy je perspektivní, jeho členové jsou iniciátory (v některých případech i realizátory) modernizace výchovně-vzdělávacího procesu. Dílčí negativa byla zaznamenána v oblasti účinnosti vedení a motivování pracovníků a v kontrolním systému.

Organizační a systémové podmínky školy byly celkově velmi dobré.

V porovnání s úrovní konstatovanou posledními inspekčními zprávami si škola udržuje velmi dobrou úroveň řízení.

Všechny prostředky přidělené ze státního rozpočtu byly vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem k učebním dokumentům efektivně využity.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Karel Kumstýř	K. Kumstýř v.r.
Členové týmu	Mgr. Eva Grušová	E. Grušová v.r.
	Mgr. Petr Jiroš	P. Jiroš v.r.
Další zaměstnanci ČŠI	Václava Suchánková Zdeňka Šrámková Soňa Kušmierczyková	

V Kolíně dne 29. března 2002

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 12.duben 2002

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Mgr. Bohuslav Stejskal, ředitel školy

B. Stejskal v.r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy KÚ Odbor školství, mládeže a tělovýchovy, Praha	2002-05-09	031 133/02
Zřizovatel Obec Dobřichovice	2002-05-09	031 134/02

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány